

Sygn. akt II CZ 2/17

POSTANOWIENIE

Dnia 5 kwietnia 2017 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Bogumiła Ustjanicz (przewodniczący)

SSN Irena Gromska-Szuster

SSA Barbara Lewandowska (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa K. Spółki z ograniczoną
odpowiedzialnością w J.
przeciwko R. M.
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym
w Izbie Cywilnej w dniu 5 kwietnia 2017 r.,
zażalenia strony powodowej
na postanowienie Sądu Apelacyjnego w [...] z dnia 11 października 2016 r.,

**uchyła zaskarżone postanowienie, pozostawiając
rozstrzygnięcie o kosztach postępowania zażaleniowego
w orzeczeniu kończącym postępowanie w sprawie.**

UZASADNIENIE

Wyrokiem z dnia 3 grudnia 2015 r. Sąd Okręgowy w [...] zasądził od pozwanego na rzecz powoda kwotę 150.335,84 zł z ustawowymi odsetkami (punkt I), oddalił powództwo w pozostałym zakresie (punkt II) i orzekł o kosztach procesu (punkt III). Od tego wyroku powód wniósł apelację, wskazując, że zaskarża wyrok w części dotyczącej punktu II, oddalającej powództwo ponad kwotę 226.354,21 zł oraz w punkcie III. We wnioskach apelacji powód domagał się zmiany zaskarżonego wyroku w punkcie I przez zasądzenie od pozwanego na jego rzecz kwoty 226.354,20 zł z ustawowymi odsetkami oraz stosownej do tego zmiany w punkcie III. Wobec rozbieżności pomiędzy podanym zakresem zaskarżenia a wnioskiem apelacji, na skutek zobowiązania Sądu, pełnomocnik powoda oświadczył, że zaskarżeniem objęty jest punkt I wyroku Sądu Okręgowego w części oddalającej powództwo. W związku z powyższym wniósł o zmianę wyroku przez zasądzenie od pozwanego na rzecz powoda - zamiast dotychczasowej kwoty 150.335,84 zł - kwoty 226.354,20 zł z ustawowymi odsetkami.

Zaskarżonym postanowieniem z dnia 11 października 2016 r. Sąd Apelacyjny w [...] odrzucił apelację jako niedopuszczalną, bowiem powód stwierdził, że zaskarża wyrok co do punktu I, w którym powództwo zostało częściowo uwzględnione, natomiast nie zaskarżył tego wyroku w zakresie punktu II oddalającego powództwo w pozostałej części. Zdaniem Sądu drugiej instancji powód nie miał interesu prawnego (*gravamen*) w zaskarżeniu orzeczenia w punkcie I.

W zażaleniu od powyższego postanowienia powód zarzucił naruszenie przepisów postępowania, które miało wpływ na treść postanowienia, tj. art. 373 k.p.c. w zw. z art. 368 § 1 pkt 1-4 k.p.c. przez odrzucenie apelacji, podczas gdy zaskarżała ona wyrok również w części oddalającej powództwo (tj. co do punktu II), zawierała wszystkie składniki wymagane w art. 386 § 1 pkt 1-4 k.p.c. i nie miała żadnych braków uniemożliwiających jej rozpatrzenie. W związku z tym skarżący wnosil o uchylenie kwestionowanego postanowienia i zasądzenie na jego rzecz od pozwanego kosztów postępowania zażaleniowego.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Zgodnie z art. 368 § 1 pkt 1 i 5 k.p.c. apelacja powinna zawierać oznaczenie wyroku, od którego jest wniesiona, ze wskazaniem, czy jest on zaskarżony w całości, czy w części, a także wniosek o zmianę lub uchylenie wyroku z zaznaczeniem zakresu żądanej zmiany lub uchylenia. Art. 368 § 2 k.p.c. zdanie 1 nakazuje nadto, w sprawach o prawa majątkowe, oznaczenie w apelacji wartości przedmiotu zaskarżenia. Powołany przepis określa też pozostałe wymagania apelacji, co do których na gruncie rozpoznawanej sprawy nie ma wątpliwości, że zostały zachowane. Spełnienie przez skarżącego wymagań, przewidzianych w art. 368 § 1 pkt 1 i 5 k.p.c., ma na celu precyzyjne określenie granic dopuszczalnego rozpoznania sprawy przez sąd drugiej instancji oraz zakresu, w jakim wyrok się uprawomocnił. Zwłaszcza w sytuacji zaskarżenia wyroku w części konieczne jest konkretne wskazanie przez samą stronę, jaką część wyroku obejmuje zaskarżeniem.

W postępowaniu apelacyjnym odpowiednie zastosowanie znajduje art. 130 § 1 k.p.c. (w zw. z art. 391 § 1 k.p.c.), co oznacza możliwość poprawienia lub uzupełnienia apelacji na żądanie sądu, to jest usunięcia jej braków w takim stopniu, aby mogła ona otrzymać prawidłowy bieg, ukierunkowany na przedstawienie akt sądowi drugiej instancji i rozpoznanie apelacji. Mylne oznaczenie pisma procesowe lub inne oczywiste niedokładności nie stanowią przeszkody do nadania biegu pismu i rozpoznania go w trybie właściwym. Oczywiste oczekiwanie, że środek zaskarżenia wniesiony przez profesjonalnego pełnomocnika będzie perfekcyjnie spełniał wymagania ustawy nie tylko co do treści, ale i co do formy, nie może jednocześnie przesłaniać zasadniczego celu, jakim jest umożliwienie stronie realizacji jej prawa do poddania rozstrzygnięcia kontroli instancyjnej. Wymagania formalne apelacji nie służą bowiem jedynie zachowaniu czystości konstrukcji prawnej i nie mogą być stosowane mechanicznie, bez dokonania oceny, czy rzeczywiście zachodzi niemożność lub zasadnicze utrudnienie przystąpienia do rozpoznania apelacji (por. postanowienie Sądu Najwyższego z dnia 8 października 2008 r., V CZ 61/08 – LEX nr 658215).

W rozpoznawanym przypadku powód spełnił wymagania formalne apelacji w stopniu wystarczającym, to jest umożliwiającym zarówno określenie zakresu zaskarżenia, jak i zakresu, w jakim uprawomocnił się wyrok Sądu pierwszej instancji. Powód dochodził w procesie zapłaty kwoty 266.176,27 zł z ustawowymi odsetkami, z czego Sąd Okręgowy zasądził na jego rzecz kwotę 150.335,84 zł z ustawowymi odsetkami. Powód w apelacji zakwestionował wyrok w części, domagając się zwiększenia należności głównej (zasądzonej w punkcie I) do wysokości 226.354,20 zł, to jest o wartość przedmiotu zaskarżenia określoną na 76.019 zł. Wątpliwości Sądu Apelacyjnego co do zakresu zaskarżenia pełnomocnik powoda wyjaśnił w piśmie uzupełniającym, poprzez jednoznaczne wskazanie, że jego celem jest uzyskanie zasądzenia kwoty 226.354,20 zł zamiast dotychczas zasądzonej kwoty 150.335,84 zł. Kwota zasądzona w zaskarżonym wyroku łącznie ze wskazaną w apelacji wartością przedmiotu zaskarżenia stanowi sumę 226.354,20 zł, objętą wnioskiem apelacji.

Okoliczność, że profesjonalny pełnomocnik skarżącego we wskazaniu Sądowi odwoławczemu zakresu zaskarżenia i w formułowaniu wniosku apelacji wykazał się brakiem precyzji, wadliwie określając punkty zaskarżonego wyroku, których zmiany oczekiwał w wyniku uwzględnienia apelacji, nie przekreśla tego, że zakres rozpoznania sprawy przez Sąd Apelacyjny został skonkretyzowany: zamiast kwoty 150.335,84 zł powód wnosił o zasądzenie kwoty 226.354,20 zł, a różnica obu tych kwot odpowiadała wartości przedmiotu zaskarżenia określonej w apelacji na kwotę 76.019 zł. W powyższy sposób skarżący określił, jakiego orzeczenia oczekuje oraz którą część wyroku Sądu pierwszej instancji zaakceptował. Sąd odwoławczy jest związany zakresem zaskarżenia podanym w apelacji, nie wiążą go natomiast jej wnioski, rozumiane jako proponowany przez skarżącego sposób sformułowania sentencji rozstrzygnięcia. Redakcja sentencji orzeczenia należy do wyłącznej kompetencji sądu, który powinien dostosować ją do określonego przez stronę zakresu zaskarżenia.

Z tej przyczyny fakt, że powód w ramach wyrażonego w apelacji postulatu zmiany zaskarżonego wyroku poprzez zwiększenie zasądzonej kwoty do 226.354,20 zł, to jest o kwotę odpowiadającą podanej wartości przedmiotu zaskarżenia, wnosił o ujęcie tej zmiany w formie modyfikacji treści punktu I, zamiast

punktu II wyroku, nie uzasadniał stwierdzenia, że zaskarżeniu podlegała część uwzględniająca powództwo. W razie ewentualnych niejasności w tym zakresie - w sytuacji, gdy zakres zaskarżenia nie budzi wątpliwości, a nasuwa je brak właściwej korelacji pomiędzy treścią zaskarżenia a wnioskami apelacji - mogą one być wyjaśnione nawet na rozprawie apelacyjnej. Nie ma jednak przeszkód, by sąd odwoławczy ocenił, czy powód zasadnie w apelacji domaga się dodatkowego zasądzenia na jego rzecz kwoty odpowiadającej wartości zaskarżenia. Zakres i charakter żądanej zmiany został bowiem przez skarżącego wyrażony w sposób dostateczny do rozpoznania apelacji w określonych w niej granicach.

Za pożądaný stan rzeczy należy uznać taki, w którym strona skarżąca, zwłaszcza reprezentowana przez fachowego pełnomocnika, nie tylko wyartykułowałaby zakres żądanej zmiany, ale również i jej proponowaną treść w sposób odpowiadający technice redagowania sentencji orzeczeń przez sąd. Wadliwa propozycja redakcyjna skarżącego nie powinna jednak prowadzić do odrzucenia apelacji, jeśli spełnia ona wymagania przewidziane w art. 368 k.p.c., w tym we wniosku apelacji zawiera żądanie zmiany zaskarżonego wyroku i oznacza kwotowo zakres żądanej zmiany.

Z powyższych względów zażalenie okazało się zasadne (art. 398¹⁵ § 1 k.p.c. w zw. z art. 394¹ § 3 k.p.c.).

kc

jw